

Fedia Stein:

9 mai 1945
 Victorie! Războiul s-a sfârșit! Toma și Lida au fugit în Piața Roșie și am fost și eu cu ele. Toată lumea se îmbrățișa, râdea și plângea, cânta de fericire. Fetele dansau una cu alta pe muzica armonicii, soldații erau purtați pe brațe! Niște baloane ridicaseră un portret uriaș al lui Stalin sus de tot pe cer, iar seara au fost niște focuri de artificii incredibile! Și la noi în apartament a fost sărbătoare – la bucătărie. Am găsit două conserve de carne, pe care le-am împărțit la toată lumea, și am mâncat fiecare o bucată de pâine cu unt. Pâine albă! Toma l-a luat la dans pe Sergo, locotenentul fără un picior care a fost repartizat în fosta câmară. Bunica a luat-o în brațe pe tanti Nelly – cât nu se iubeau ele înainte, dar acum stăteau amândouă și plângeau. Eu tot așteptam să se deschidă ușa și să intre tata. Înainte eram mic și nu înțelegeam. Dacă mama zicea: „Când o să se termine războiul, o să vină tata și Nikolka, și atunci...”, eu o întrebam:

„Și o să se întorcă și bunicul?” Acum sunt mare deja și știu: bunicul a murit și n-o să-l mai vedem niciodată. Dar tata trăiește și îi vindecă pe soldați, iar mie îmi scrie scrisori: „Friedrich, ai grijă de mama! Ascult-o, ascultă și de bunica! Învață bine!” M-am uitat la o fotografie dinainte de război, unde suntem toți trei, mama e într-o rochie albă, cu mine în brațe, iar eu sunt gras și fără păr, și m-am gândit că o să-l recunosc imediat pe tata – e înalt, cu păr cărlionțat, îmbrăcat într-o bluză cu mânecă lungă, în dungi. Și, în timp ce toată lumea ciocnea pentru victorie, dansa, plângea și cânta cântece, eu îl tot așteptam. În sfârșit, s-a auzit soneria, am fugit să deschid... dar în prag stătea o tanti necunoscută, în uniformă. Mama și Lida s-au repezit s-o îmbrățișeze: „Sonja! Sonecikal!” Mama a spus că e vecina noastră încă dinainte de război, eu însă nu mi-o amintesc deloc. Tata n-a venit în ziua aceea, era într-un spital departe de Moscova. L-am văzut abia după jumătate de an. Iar fratele mamei, Nikolka, nu s-a mai întors.

1973

Scurta perioadă a dezghețului s-a încheiat. Nikita Hrușciiov a fost îndepărtat de la putere, dar „strângerea șurubului” începuse încă înainte. Perioada în care la conducerea țării s-a aflat Leonid Brejnev a fost supra-numită „stagnare”. Numai că noua generație de cetățeni sovietici se simțea mai liberă. Apăruseră cei care erau gata să-și afirme în mod deschis convingerile, chiar dacă ele contraziceau politica statului. În 1968, opt tineri curajoși au ieșit în Piața Roșie protestând împotriva intrării trupelor sovietice în Cehoslovacia.

Dezbaterile, inclusiv politice, au părăsit paginile ziarelor și au intrat în bucătării. Mulți transcriau acasă, la mașină, texte interzise de autorități, încercu să prindă la radio, pe furis, „vocile ostile” – posturi de radio occidentale care emiteau în limba rusă. Pentru cei care voiau să plece definitiv din țară, a apărut deodată o porțiță: puteau să primească de la rudele din străinătate o invitație de reintregire a familiei. Statul le dădea uneori voie să emigreze după ani de zile, dar când plecau, erau obligați să se despărță pentru totdeauna de țară și de cei apropiați. Cortina de fier părea să separe categoric URSS de restul lumii.

Primul număr al revistei neoficiale *O cronică a evenimentelor curente* (30 aprilie 1968). Imagine din artiva socializării International Memorial, dedicată studiului represiunii politice din URSS.

În perioada lui Hrușciiov, pentru rezolvarea crizei de spațiu locativ s-au construit așa-numitele „Jiruscioabă”. Într-un astfel de bloc au primit un apartament Mariusia, sora bunicii lui David, și Numa, soțul ei.

Dar el îți zice: „Sunteți inginer, deci puteți dezvoltăți în Occident secretele militare sovietice.” Ce secrete să știu eu?! Bine că am găsit postul ăsta de paznic, altfel te pomenești că mă condamnu și pentru parazitism.

Ce vrei? Bogomolnii așteaptă să plece din bă. Dacă n-ai fi fost inginer, ci șef de magazin, ți-ar fi dat drumul demult.

Ce șef de magazin.

Dar cine e Galici?

Pușok

Friedrich Stein Sașa, prietenul lui Friedrich David Ninoșvili, fratele lui Ghenka

mașină de scris „Erka”

foi de indigo

aparat de radio VEF 12

Cel mai accesibil instrument de copiere a textelor interzise era mașina de scris. În ea puteau fi puse mai multe file odată, separate de niște foi speciale, numite „de indigo”, pentru că erau colorate cu o vopsea specială pe o parte (de aici expresia „a scoate sau a trage la indigo”). Dacă băteau mai tare în taste, obțineai mai multe exemplare ale textului.

ce au primit Ghenka și Tania la nuntă:

magnetofon Jauza de la părinții lui Ghenka serviciu de masă „Madonna” de la socrii mici pahare de vin de la bunica Nelly aspirator „Saturn” de la rudele Taniei

gravură de perete de la mătușa lui Ghenka

măncare la nuntă: salate fructe crenvuști murături pilaf? salam felii de lămâie confiate

Da, nunta a fost grozavă!

bandană hairatnik (de la engl. hair „păr”) borsetă kvimik (de la kviva „document”) pantaloni evazați

Oleg și Mașa, hipioți, colegi de an cu Ghenka și Tania

Umblă printre Feți-Frumoși scrisului. Niște trântori zgomălind hărtiile. Numele nu li s-au deducit la radio. Pe coperte nu lucesc gigantice. „Erka” doar patru copii-mprășite și atât!

„Dar sunt de-ajuns, credeți-mă. N-au decăt să fie patru copii doar. Sunt de-ajuns.”

Nu suntem mai prejos de Horoșu!, cântec de Aleksandr Galici

bilete la Teatrul de pe Taganka de la colegii de an

În perioada dezghețului, la Moscova au apărut teatre noi, cu actori tineri, și o întreagă generație de regizori care nu se temeau să experimenteze. Fiecare spectacol al teatrului Sovremenik – Teatrul de pe Taganka – era un adevărat eveniment, iar biletele se găseau foarte greu.

rock'n'roll „pe oase” Muzica din Occident, care nu se găsea de cumpărat în URSS, era înregistrată în ateliere ilegale pe radiografii vechi și se numea muzică „pe oase”.

Twist and shout!

Stierlitz, pe dumneavoastră vă rog să rămâneți.

În august 1973 a fost transmis prima oară la televizor serialul 17 clipe de primăvară.

Tania, ia uite ce-am primit de la colegii! Bilete la Omul cel bun din Secuiar!

Ghenka, o să-l vedem pe Visotșel!

ceai Kombucha?

Ghenka Muroșțev Tania, soția lui Ghenka

Din 1972 mi s-a refuzat timp de patru ani plecarea din țară, deși aveam invitație de la rude stabilite în Israel. Am fost, bineînțeles, dat afară de la facultate. Am locuit la Sergio și Toma, am lucrat pe unde am putut, am învățat engleză. Și, deodată, în 1976, am primit viza de emigrare. Am luat avionul până la Viena și, de acolo, am plecat în America.

Friedrich Stein

Irina Muromțeva:

12 octombrie
1902

— Trezorka! Tre-zor! Vîno-ncoace! Of, cățel neascultător ce ești! Pudelul nostru a sărit din trăsură și-acum țopăie în jurul portarului, pe care nu-l cunoaște, și lătră de zor. Tata l-ar lua bucuroș de zgardă, dar ține pe genunchi cufărul dădacei noastre și nu se poate mișca. Ne mutăm într-un apartament dintr-o casă nouă și mare, de aceea nu-l știm pe portar, care e însă la fel de sobru și de demn ca Nikanor din fosta noastră locuință de pe strada Samotioka. Are o barbă la fel de bogată și o insignă la fel de lucioasă pe chipiu. Noul portar nu s-a speriat deloc de Trezor al nostru, ba dimpotrivă, a ridicat ca pe un fulg cufărul dădacei și, cu el în mână, a luat-o în sus pe scară, spre locuința noastră!

Apartamentul miroase a vopsea, a pap și a ceară, de parcă podelele tocmai au fost lustruite. Toată mobila, dar și coșurile, geamantanele și boccelele au fost descărcate și aranjate în camere, chiar și pianina mamei, și ghiiveciul cel mare cu ficus, și toate păpușile mele! Ah, acum o să am o cameră mare de joacă, tata o să aibă biroul lui, iar la baie o să curgă apă caldă la robinet! În camera de lângă mine o să stea mătușa Maria Nikolaevna, sora mai mare a mamei. S-a mutat la noi de curând și mie mi-e puțin teamă de ea: are o privire tare aspră, până și mama parcă pălește lângă ea. Dar azi și mătușa pare altfel. Zâmbește blând, ba chiar fredonează ceva cu voce înceată. Cred c-o să fim foarte fericiți în noua casă!

biroul tatei
camera mătușii
intrarea principală
sufrageria

Mătușa Maria Nikolaevna
despochetează.

mezanin
camera bucătăresei

intrarea din spate
(pentru servitori,
portar, lăptăreasă, parchetar,
vânzători ambulanz și curieri)

camera copiilor

Bucătăreasa
Petrovna
și
Dunișa,
fata în casă,
duc cufărul
pe care doarme
Petrovna în
camera ei.

bucătărie

Portarul Martel
cară geamantane.

toaletă
baie

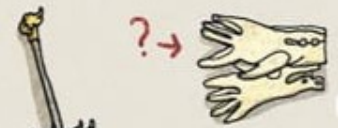
pince-nez lui
Ilia Stepanovici
și geanta
cu instrumente
și medicamente

Vaska

pălăria Mariei
Nikolaevna

umbreluța și mănușile
Elenei Nikolaevna

Ilia Stepanovici Muromțev,
tata, pune cărțile pe rafturi.

Irina Muromțeva

Trezor

Dădaca Nikiforovna
(Efrosinia Nikiforovna Șestova)
cară ficusul.

Elena Nikolaevna Muromțeva, mama,
atârnă fotografiile pe perete.

dormitorul părinților

căruciorul
de păpuși
al Irinei

galoși